

Izhaja vsak četrtek zvečer. - Uredništvo in upravnništvo v Trstu, Via Francesco d'Assisi 11. - Gorica, Caraccioli 7. I. n. d. Dopolnilišajo na uredništvo. P. ne vračajo. - Tisk Tiskarne ed.

NOVICE

Naročnina za celo leto: 10 Lir: za pol leta: 5 L.: posamezna številka 20 slot., za inozemstvo se vračuna poštnina. - Oglasi, naročnina i. t. d. naj se pošiljajo na naslov: "Novice", Trieste, Via S. Francesco d'Assisi 20.

Madžari razkrinkani

KATASTROFALNE POSLEDICE ZA MADŽARSKO.

Oholi Madžari ne morejo prenesti ponižanja, ki so ga doživeli po razpadu avstro-ogrske monarhije. Domišljavi Mongoli se ne morejo nikakor sprijazniti z novo nastalim položajem, da so se namreč zatirani narod otreli njihovega «vitezkega» gospodstva. Mahinacije za vzpostavitev, oziroma kakoršnokoli rehabilitacijo so neštete. Vsa sredstva so že poizkusili, a zadnje, ki bo za Madžarsko najbrž postalo usodno, je, da so v budimpeštanskem kartografičnem (to je tiskarna-litografija za zemljevide) tiskali falzifikate francoskih, jugoslovanskih in čehoslovanskih bankovcev in falzifikati so jako dobro uspeli in so se zelo uspešno razširjali. V to afero falzificiranja, pa je zapletena cela vrsta osebnosti madžarskih državnikov, aristokratov, vojaških in celo cerkvenih dostojanstvenikov, kakor sam državni upravitelj Horty; habsburgovec nadvojvoda Albrecht, ki hoče na madžarski prestol; policijski šef Nadossy; princ Windischgraetz, ki je dal pravzaprav vso inicijativo; višji vladni svetnik dr. Szörcey; prosvetni minister grof Klebelsberg, honvedski minister grof

Karl Csaky, Karlo Khuen Hedervary, sin znanega hrvaškega bana, jezuitski pater Bons, vojni škof Zadravec, ki je zarotnike zaprisegel na strogo molčečnost in le sedaj, ko se zadeva nikakor ne da potlačiti, je zarotnike odvezal prisega; šef kartografskega zavoda major Görös in nešteto drugih.

S poplavo falzificirane valute morajo nastati resne gospodarske zmede v Franciji in Mali Antanti, obubožanje in nepredvidene težke posledice. Vsekakor so resno ogroženi njih življenjski interesi in za tem so ravno stremeli madžarski prenapetosti.

Sicer ta način boja ni nov v zgodovini, tudi Napoleon se ga je poslužil v titanskem boju z Anglijo. Dal je tiskati in poplaviti trge z angleško valuto ter na ta način slabil Anglijo ali kakor se je sam izražal «rahljal Angležu obisti». Seveda vse na svetu je relativno, Napoleonu niso mogli do živega ali Madžarska bo drago plačala svoj drzen poizkus. Francija je že zahtevala odškodnino nič manjše kakor 200 milijonov zlatih frankov radi posledice inflacije, njej bo sledila Mala antanta in zadeva se bo najbrž tirala tudi pred Društvo narodov, ki bo zavzelo varnostne odredbe, da se prepreči vsak poizkus Madžarske, ki bi stremel za spremembo sedanjega stanja.

Pogreb kraljice matere

V ponedeljek se je vršil v Rimu pogreb kraljice matere. V nedeljo predpoldne je odvozil vlak z njenimi zemskimi ostanki iz Bordighere proti Rimu. Na vsih postajah je prisostvovalo prevozu ogromno občinstvo, ki je hotelo mrtvi Veliki pokojnici izkazati zadnjo zahvalo za vsa velika dela, ki jih je tekom svojega dolgega življenja izvršila v prosep in ponos Italije in italijanskega naroda.

Rim je pričakoval truplo pokojnice zavrt v najgloblje žalovanje. Pogreb se je vršil z največjimi svečanostmi. Rakev je bila položena na topovsko lafeto, v katero je bilo vpreženih troje parov konj. Ob strani so korakali ministrski predsednik Mussolini, predsednik senata Titoni in predsednik zbornice Casertano. Vsi državni poglavarji so poslali svoja zastopstva in pa vence.

Kraljica Margerita počiva v Pantheonu, ob strani njenega kraljevskega soproga Humberta I.

Trst je tudi žaloval. V ponedeljek so bile od 9—12 vse trgovine in javni lokali zaprti. Zarnice, ovite s črnim florom, so gorele. Mesto je bilo kakor izumrlo. Ob 11. uri je vsakdo, bodisi na cesti ali doma v petminutnem premišljevanju živl v Rimljani. Na cestah so vsi obstali, promet je bil ukinjen in na obrazih se je ljudem poznalo njihovo žalovanje.

redko delo iz 18. stoletja, ki jo je skakal najznamenitejši tibetanski tkalec. Ze sedaj ponujajo milijonarju za to preprogo izvedenci in strokovnjaki 200.000 dolarjev. Ker se pa boji Neustadt, da se mu preproga ukrade, kar je mogoče v Ameriki, jo je posodil metropolitanskemu muzeju v New Yorku, ki mu jo hrani in kjer jo občudujejo številni obiskovalci muzeja. Preproga ni velika. Meri poldrugi meter v dolžino in en meter v širino, je modre barve z zlatimi vdolki.

Po devetih letih priznal zločin

Šestintrideset letni kovač Evgen Henning se je javil kriminalni policiji v Berlinu in razbremenil svojo vest s sledečo izpovedjo: Leta 1917. je vzel, ko je služil kot mornar na minonoscu «Hohenfels», k sebi osemnajstletno deklino v Wilhelmshafnu na krov in jo skril v svoji kajiti. Ker pa ni mogel preskrbeti dekletu zadostne hrane in ker se je bal, da ga zadene huda kazen, če se zve, da je vtihotapil na vojno ladjo žensko osebo, jo je kratko malo počil s kladivom po glavi, spravil truplo v kurilnico in ga vrgel, neopažen, v peč. Od tedaj preganja po njegovi lastni izjavi Henninga vedno in povsod duh umorjene dekle, zamen se je boril z njim celih devet let, vest mu le ni dala miru in ga je slednjič prisilila, povedati policiji resnico. Henninga so zaprli, oblasti pa poizvedujejo, kdo jeb ila umorjena deklini, ki je Henning ni poznal.

Najbogatejša dedinja na Angleškem

Trgovec John Ferris v Londonu je dobil te dneve brzojavno poročilo iz San Franciska, da je podedovala njegova hči po veleindustriju Claudju Spreckell-u 800.000 funtov šterlinov (šest in devetdeset milijonov lir, približno toliko, kolikor je znašala zadnja dolarska zbirka za ameriški dolg). Pokojni Spreckell, ki je bil znan kot sladkorni kralj Kalifornije po vsej Ameriki, je bil dedštirinajstletne dedinje. Oporoka tega čudaka, o katerem so vsi mislili, da zapusti vse svoje premoženje dobrotelnim ustanovam, je njegove znanke presenetila, ker so vedeli, da ne goji nobenih stikov že leta in leta s svojo v Londonu poročeno hčerjo.

MARIJ SILA

eden najboljših slovenskih karakternih igralcev, ki je nastopil v nedeljo pri Sv. Jakobu v močni ulogi Kantorja v Cankarjevem kralju na Betajnovi.

KRALJ NA BETAJNOVI.

Prva uprizoritev letošnje sezone na tržaškem slovenskem odru bi bila boljša, če bi se občinstvo zavedalo, da ubija z nespodobnim vedenjem igralcem tisto napetost, ki je potrebna za dobro ustvarjanje ulog, ne glede na to, da si dajemo s takšnim vedenjem prav slabo zrelostno spričevalo pred drugorodci, ki posejajo naše prireditve in takšnega občinstva vsaj v Trstu niso vajeni. Režiji pa moram povedati, da je namen doseči čim večjo enotnost v podajanju, tisto «skupno igro», brez katere bi bilo nesmiselno pisati dela z več nego eno nastopajočo osebo. Izbera del (za naše sedanje razmere niso igre z večjim ansamblom); primerna razdelitev ulog; strogost glede posejanja vaj; paznja na kvarne malenkosti ljudi na tisti, ki spadajo sicer v inšpicientovo področje; brez vsega tega ne dosežeš idealnega večera. In potem igralci sami. Naj nihče ne misli, da je upravičen, če dela zastoj, iz idealizma, vzeti tisto reč z obiskovanjem vaj nekoliko površneje in mogoče celo izročiti svojo ulogo šepetalcu. Pa ni, da bi govoril o podrobnostih, končno bomo mi, ki radi razsajamo z nasveti in sodbami, šele tedaj popolnoma upravičeni od tega rokodelstva, ko bo naše ljudstvo svojo kulturo zajemalo spet iz polne skled in ne po kapljicah, ki jih tu pa tam kakšno višje milostno razpeloženje potoci na nas. In ko bomo vsi poskrbeli, da naša reprezentančna gledališka ustanova ne bo več stokala pod finančnimi težavami, ki onemogočujejo že nabavo najnujnejše opreme, da niti ne govorim o nastavitvi stalnih moči, o sistematičnih gostovanjih po deželi in drugih muzikah bodočnosti. (Včasih smo si znali za manj krvavo potrebne namene nalagati prostovoljne «narodne davke»). Vendar z vsem tem nedeljske uprizoritve nisem hotel v nič devati. Posamezne uloge so bile v krepkih rokah. To velja n. pr. za Kantorja (Sila), ki je imel na mnogih mestih zelo posrečene hipe, posebno v zadnjem spopadu z Maksom (A. Širok) v II. dejanju in v izpovednem prizoru pred sodnikom. Sila in Širok sta že po dolgi rutini in poglobljenem umevanju odrske umetnosti obvarovana pred nevarnostjo slabih ustvaritev. Pri zadnjem bi si želel k izborni mimiki morda le primerne vzgoje glasovnega organa. Med drugimi so mi ugažale predvsem ženske, zlasti Nina (Hrvatinnova) po preprosti naravnosti svoje igre. Bernot (Cesar) bi mi ustrezal po zunanosti, dočim ga delata brez izrazit glas in mestoma neokretnost v tej ulogi nemogočega. Župnik (Gvardjančič st.) bi bil lahko vzgleden, če bi se ne zanašal na šepetalcu. Pa da se ne zamudim z naštevanjem posameznih ulog, kar ni med važnimi nalogami kritike, kakor si jo jaz zamišljam, zaključujem z željo, naj bi režija za reprizo izdelala razne podrobnosti, tako v masnih prizorih, in naj bi občinstvo z obiskom pokazalo, da pojmuje važnost te ostaline nekdanjega ponosnega Skrbniškovega dela.

Karlo Kocjančič.

Novice iz vsega sveta

Film ali resnica?

V Ameriki so ljudje že navajeni videti, kako vrtili ta ali drugi na javni cesti svoj filmski aparat in slika kar po naravi kak dogodek. Nobeden se zato posebno ne zanima. Tako je pred par dnevi postavil tak fotograf pred vežo neke hiše svoj filmski aparat in ga nastavljal proti nasprotni strani ceste. Ko je prišlo nekaj elegantnih gospodov iz hiše na nasprotni strani ulice, so jim štirje močakarji, ki so jih bili počakali na cesti, nastavili revolverje na prsi in jim s to grožnjo vzeli denar in dragocenosti: tobačnice, zlate ure, prstane itd. Na drugi strani ceste je pa fotograf hitro vrtil svoj aparat in snemal ves dogodek za svoj film. Mnogo ljudi je videlo gospode, revolverje, roparje in fotografa in vsak si je mislil, da je to prizor, ki ga bo gledal čez par dni v kinematografu. A vse to je bila gola resnica. Roparji niso bili igralci in gospodje so bili v resnici oropani ob belem dnevu na obljuden cesti in v sredini New Yorka.

Pet in trideset tisoč lir letnih za požirek vode

Friderik Clough v San Francisco (Zedinjene države Sev. Amerike) je dobil nenadoma obvestilo, da bo dobival do svoje smrti 1500 dolarjev na leto. Mož je velik revež, ima že osemdeset let, a s tem dohodkom si bo lahko lajšal in lepšal zadnje dneve svojega življenja. Pred šestdesetimi leti je bil Clough mornar na ladji Homet, ki se je na potu iz New Yorka v San Francisco vžgala na odprtem morju. Petnajst mož posadke, med temi Clough in mlad teolog, Henry Ferguson, se je rešilo iz goreče ladje v čoln, na katerem so pluli tri in štirideset dni in noči po morju. Štirje so medpotoma umrli in so jih vrgli ladji slededim somom. Clough je dal par požirkov vode, ki so bili njemu namenjeni, od žele skoraj umirajočemu teologu Fergusonu, preden je onemogo posadko rešila neka ladja. Clougha in Fergusonu je vezalo od tedaj veliko prijateljstvo. Clough je ostal mornar. Ferguson je pa napredoval v svojem poklicu in si pridobil precej dobro službo in bogastvo. Ko je ta umrl, je zapustil svojemu prijatelju in rešitelju 1500 dolarjev (nad 35 tisoč lir) letne rente.

De Pinedo zopet v zraku

Dobro je že vsem v spominu polet italijanskega letalca de Pinedo, ki je v šestih mesecih (od konca aprila do konca oktobra 1925.) letel iz Italije preko Indije v Avstralijo, na Japonsko in se vrnil zopet v domovino. Sedaj namerava preleteti zračno pot dolgo 80.000 km. Iz Italije poleti v Severno Ameriko, tu pojde njegova pot ob obali skozi Srednjo v Južno Ameriko, odkoder se vrne čez Atlantski ocean v Evropo in Italijo. Za to pot bo uporabljal letalo in motor popolnoma italijanskega izvora. Ministrstvo je dovolilo, da se razstavi letalo, s katerim je de Pinedo letel v Avstralijo in nazaj, na razstavi v Genovi, ki se otvori dne 14. februarja tek. leta.

Nenavaden vzrok ločitve zakona

V Los Angeles (Kalifornija, Sev. Amerika) se je vršil pred kratkim zanimiv proces, v katerem je zahtevala gospa Ida May Sheldon ločitev zakona. Gospa je sicer sama priznala, da sta se z možem ljubila, da ji je vsako tudi najmanjšo željo ne samo bral z očesa, marveč tudi izpolnil, toda... Zgodilo se je, da je šla nekoč kupovat v oddaljenejši mestni okraj. Spremljal jo je njen pes, ki ga je vodila na vrvi. Nenadoma se ji izviže pes iz rok in leti z vrvice vred naravnost proti cerkvi, kjer pozdravlja, dobrih kajoč se na vse načine, starega in raztrganega berača. Ko je stopila gospa bliže, radovedna, kako more pes poznati berača, spozna v njem vkljub raztrgani obleki, vkljub nepristni bradi svojega moža, o katerem je vedno menila, da je tovarnar. Mož je sicer imel malo trgovinico, a da je lahko v vsem ustrezal svoji ženi in ohranil napram njej sijaj dobrega in bogatega tovarnarja, se je lotil beračenja, ki mu je donášalo lepe dohodke. Berača pa nikakor ni marala gospa za moža. Sodnik je ugodil ločbi, in razglasil ločitev zakona.

Samega sebe je žrtvoval

American Hygiene Journal poroča: Dr. C. H. Barlow, ki je študiral skrivnostno in strašno bolezen, ki divja na Kitajskem, je hotel, zapuščajoč Kitajsko, vzeti s seboj bakcile, da bo doma nadaljeval svoje študije, a ni dobil zato dovoljenja. Požrl je nato sam nekaj teh povzročiteljev omenjene bolezni, da omogoči s tem svojim tovarišem v Baltimore (Sev. Amerika) proučevanje te navadno smrtno bolezni. Sedaj leži na smrt bolan v John Hopkin bolnišnici. Spisal je že temeljito poročilo, kako se pojavlja bolezen, kako napreduje, saj je vse pojave opazoval na lastnem telesu vse štiri mesece, odkar je bil požrl bakcile. Izrazil je nado, da se posreči na podlagi temeljitega študija, h kateremu je mnogo sam prispeval, zdraviti in ozdraviti to bolezen, ki pomori milijone in milijone Kitajcev, in je izjavil, da bi bilo to najlepše plačilo za njegovo žrtvo.

Dragocena preproga

Ko se je mudil minulo jesen M. Neustadt, milijonar iz Ardmore v Oklahomi (Amerika), v Berlinu, se je spomnil svoje hčerke in ji hotel prinesiti s seboj lep spominček. Sel je k starinarju in si izbral neznanatno preprogo, za katero se je končno pogodil s prodajalcem za 200 dolarjev. Starinar je bil vesel, da se je odkril za tako lepo vsoto predmeta, ki ga je bil sam kupil zelo poceni, milijonar je pa tudi bil vesel, da ga spomin in bogve koliko stal. Ko je prišel sp reprog v Ameriko, se je hči razveselila daru, saj je bila gotova, da ji je oče kupil dragocenost prve vrste, ponašala se z njo in pri tem se je izkazalo, da je «neznanatna» preproga tibetanskega izvora, zelo

TEDENSKI PREGLED DROBNE NOVICE Z DEŽELE

NEMŠKA AVSTRIJA.

S koncem leta 1925 je bilo odpravljeno nadzorstvo Društva Narodov nad nemško-avstrijskimi financami. Republika je zopet zadobila proste roke pri urejanju svoje gospodarske obnove. To novonastalo stanje pa je dalo vladu Dr. Rameka povod, da je odprla krizo in s tem omogočila strankam, da se posvetujejo in porazgovorijo o nadaljnji sanaciji republike.

V torek so imeli zborovanje krščanski socialci (Dr. Seipelova stranka), kateremu so prisostvovali zastopniki stranke iz vseh zveznih dežel. Pogovarjali so se o gospodarskih problemih bodoče vlade in o splošni politični situaciji. Bili so mnenja, da bi bila na mestu še najbolj sedanja vlada pod kanclerjem Dr. Ramekom z malimi osebnimi spremembami. Situosti so povzročali na zborovanju zastopniki Štajerske, ki so zahtevali, da se sprejmejo v vladni program nekatere točke, ki bi sicer ne bile sprejemljive. Med drugim zahtevajo, da se dela na tem, da bi se povrnil ves kapital, ki je zbežal iz države tekom hudih dni. Seveda ne bodo dosegli vsega, pač pa je že prišlo poročilo, da so našli skupno bazo za kompromis raznih zahtev v programu.

Istotako so zborovali nemškonacionalci, ki so mnenja, da je treba doseči sporazum med večinskimi strankami. Predvsem je potrebno, da se razbremenijo srednji sloji, ki so grozno tlačeni z davki.

V vsem tem pripravljanju pa motijo mir najbolj socialni demokrati. Dr. Renner se je izrazil, da je nujno potrebno, da oni zavzamejo vlado in dajejo občutiti »buržuem« bič socializma. Ni pa za to, da bi sprejel nasledstvo vlade z vsemi pogrški in hibami, ki jih je zagrešila po njegovem mnenju s svojo zgrešeno gospodarsko in finančno politiko.

Danes pa mislimo, kakor pravijo poročila, se bo nova vlada že lahko predstavila zbornici. Glavno in najvažnejše njeno poglavje dela je nadaljevanje s smoteno in dalekovidno gospodarsko in finančno politiko. O njeni sestavi bomo poročali v prihodnji številki.

FRANCIJA: Tudi tu se vedno vrti vse politično življenje krog finančne obnove, ki

je državi tako nujno potrebna. Sedanja vlada, kot smo že poročali, je vlada levičarskega Kartela. Ima svojo parlamentarno večino, ki pa ni sigurna. Socialisti namreč nočejo ničesar slišati o vstopu v vlado in niti se nočejo obvezati za stalno podpiranje. Zato mora pa finančni minister vedno računati s tem dejstvom in zelo oprezno sestavljati svoje finančne predloge za ozdravljenje države. Kako mišljenje predvlaste v francoskih socialističnih krogih nam kaže najbolj nazorno izid glasovanje na njihovem kongresu: 1761 glasov proti 1300 in nekaj. Oni nočejo vstopiti v nobeno mešano vlado, pač pa so pripravljeni sami sestaviti vlado s podporo drugih parlamentarnih frakcij. Sedanja vlada bodo pa podpirali le od slučaja do slučaja vpoštevajoč pri tem finančne načrte. Briand bo dobil še bolj sive lase.

RUMUNIJA. Prestolonaslednikov odstop še vedno ne da miru. Časopisne vesti se tako ostro med seboj pobijajo, da človek res težko kapira kaj je vse za kulisami. Eno je pa gotovo, da je ozadje precej politično in ne samo intimne vsebine. Kralj je sestavil regentski svet, ki sestoji iz treh članov in sicer iz princa Nikolaja, patrijarha in pa predsednika najvišjega državnega sodišča. Uredili so tudi s posebnim odlokom pravno stanje bivšega prestolonaslednika. Izgubil je vse državljanske in civilne pravice, v državi se ne more naseliti brez posebnega kraljevega dovoljenja ali pa njemu sledečega regentskega sveta. Če bi prestopil meje Rumunske, ki z njim postopali po zakonu, ki je v veljavi za izgnance. Niti njegova razpoka, ki bi bila sklenjena pri inozemskih sodiščih ne bo veljavna v Rumuniji. Izgubil je tudi očetovske pravice nad svojim mladim 4 letnim sinčkom Mihajlom sedaj imenovanim prestolonaslednikom. Karl se je nastanil definitivno v Milanu.

Kraljica Marija pa je sedaj skicala v Bukarešto vse rodbinske člane in vse bližnje sorodnike Karla na družinsko posvetovanje. Odpotovala je v Bukarešto tudi jugoslovanska kraljica Marija, hči rumunske kraljice.

V deželi pa vlada razburjenje, uvedena je radi tega stroga cenzura in vojaštvo je v pripravljenosti.

IZ ILIRSKÉ BISTRICE

Telovadno društvo v Ilirski Bistrici poziva vse člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil v torek, dne 19. januarja 1926. ob 20. uri v prostorih čitalnice s sledečim dnevnim redom: 1) Vprašanje društvene stavbe; 2) slučajnosti. — Odbor.

GORICA.

V pondeljek so pokopali sinčka edinca g. Rudolfa Bratuža, slaščičarja v ulici Mamelli in isti dan smo izvedeli prežalostno vest, da je nenadno preminul v Zagrebu naš rojak abs. jurist Vladimir Rutar, sin g. Matije Rutarja, višjega sodnega svetnika v pokoju. Obema prizadetima družinama naše iskreno sožalje!

IDRIJA.

Stanje prebivalcev našega mesta je po statistiki leta 25. sledeče: Novorojenih 112 — umrlih 89 —, izseljencev 50 —, ravnateljstvo priseljenec. — Narastek prebivalcev je torej 23. — Porok v letošnjem letu je bilo 29 —, torej jako malo.

Zalostno dejstvo pri tem je, da je večina izseljencev Slovencev. Obratno pa so priseljenci skoro vsi Italijani. Sicer pa je že znana stvar, da oni v Idriji ne obstanejo. Opaža se v tem oziru precej gibanja. — Vendar pa vemo, da se gotovi ljudje držijo Idrije kot klopi in da rastejo. Mnogi je prišel k nam kot navaden vojak, pa je danes gospod in se nosi. Domačini pa zapuščajo svoje kraje.

IZ ČEZSOČE.

V hribih se dela dan... Za »Rombom« se je rodil »Zlatorog«, za njim »Strmec«. Živa želja za izobrazbo je zagorela vsepovsod. Najzadnji pa je prišel naš »Polovnik«. Zaživel je v nedeljo, dne 27. decembra l. l. Bil je lep, še čisto božično — prazničen dan. Kristus se je rodil. Nam pa je Božič prinesel še drugo blagovest. Od daleč smo prišli, da jo sprejmemo... Veliko nas je bilo; predno smo se zbrali nismo vedeli, da nas je toliko. Stiri deset vpisanih predno smo naš »Polovnik« obnovili. Obiskali so nas zastopniki bratskega »Rombona« in nam pojasnjevali potrebne stvari za obnovo društva. Hvala jim zato iskrena!

Sanjali smo lepe misli na tihe zimske večere v topli sobici. Fantje in dekleta pojemo, se pripravljamo za dramsko prireditev... V čitanju knjig in časopisov, v domačih pomenkih o tem, kar se godi po svetu, nam teče čas. To nam postane sedaj resnica. Korajžo in vztrajnost fantje in dekleta, na delo sedaj!

NJIVICE-KOJSKO.

Bralno in pevsko društvo »Svoboda« iz Njivic priredi v nedeljo 17. t. m. veselico, ki je imela biti vpriporjena preteklo nedeljo, in sicer v dvorani g. Marmiča v Kojskem. Vprizorili bodo E. Kristano dramo »Samosvoj« in J. Štokovo veseloigro »Laži zdravnik«; poleg tega zapoje naš pevski zbor pesem »Vojaci na poti«. Kdor je imel priliko kdaj videti naše igralce na odru, gotovo tudi v nedeljo ne bo manjkal. Do svidenja v Kojskem.

SOLKAN.

Mladinski odsek Z. P. D. v Solkanu vprizori v nedeljo 17. t. m. prekrasno igro v 5. dejanjih Dekle z biseri povzeto iz svetovno znanega romana istega imena, od angleškega pisatelja Haggarda. Malo ljudi je, ki še niso čitali tega romana in sočustvovali s prekrasno Mirjam, ki je ljubila rimskega častnika Marka in nosila na vratu biserno ovratnico, njegov dar, radi katere se pove: Dekle z biseri. V nedeljo pridite vsi v Solkan, da boste videli trpljenje in zmago dveh ljubečih se src, plemenitost kristjansko in blazno ljubezen in strast juda Kaleba, ki zama ljubilo lepo Mirjam in se potem pusti umoriti, ko čuje vest, da se je Mirjam, oziroma ladja, na kateri se je peljala, utopila. Mark pa ostane pogumen in išče v veri svoje ljubljene devize zdravila za svojo žalostno dušo, zato pa je tem bogatejša poplačila, ko najde svojo Mirjam živo in zdravo na afriški obali. — To je samo suh osnutek, živo sliko boste videli na našem novem odru, kjer bodo nastopali igralci v pristnih, prekrasnih rimskih togah. Vsi, ki hočete užiti nekaj resnično lepega, prihitite v Solkan v nedeljo popoldne ob 4.30.

IZ SAMATORCE.

Nov kamnolom.

Pod našim hribom, sv. Lenartom (402 m), ki je precej znan radi lepega razgleda po celem Krasu, po furlanski in benečijski ravnini tja do tirolskih hribov in celo Benetk (stolp sv. Marka se precej točno vidi, takoj po dežju, ko je ozračje popolnoma čisto) in radi ruševin cerkve še izza časov, ko so Turki napadali našo domovino, je odprl v poletju l. l. g. Ivan Legiša iz Sempolaja nov kamnolom. Malokaterim je bilo prej znano, da leži tam precej debela in v globino segajoča plast rumeno-rjavkastega apnenca, ki ima zelo lepo barvo in se sveti kakor najlepši marmor, kadar je dobro zglajen. Danes je že precej obdelanega kamna na vrhu. Prve plasti tega kamna so bile neuporabljive, ker so bile prekrhke in ker so imele preveč umazano barvo. Na prvi pogled se da opaziti, da je plast tega redkega kamna precej debela in da mora segati precej daleč v globino. Čim globlje leži, tem trši in tem lepše barve je. Zelo lepo se vidi v njem različne plasti. Trdota tega kamna je malo manjša od trdote kamna iz nabrežinskih kamnolomov. Več kot ga stavbne svrhe naročujejo ta kamen za različne vrste miz, spomenikov, spominskih plošč itd. Zelo smo hvaležni g. Legiši da je odprl ta kamnolom, ki je menda edini te vrste na Krasu, kajti mnogim, ki so hodili prej daleč tja v nabrežinske kamnolome služiti si svoj vsakdanji kruh, jim sedaj ne bo treba, ker jih bo zaposlil domači kamnolom. Podjetnemu gospodu Legišu želimo kar največ uspeha pri novem podjetju.

PODGRAD.

Po dolgem času smo v Podgradu zopet obnovili in pripravili k življenju našo čitalnico in društvo Gorská vila. Poskušali smo jo že večkrat oživeti, a zaman — vedno nam je politična oblast preprečila naše nade in želje. A obupali nismo, vedno smo drezali in drezali in ob vztrajnosti naših fantov so se morali tudi oni ukloniti in nam jo dovoljiti. Veliko truda — poti in moličevanja je bilo treba — že smo mislili, da bo tudi sedaj vse zaman, ker bili smo sami. Že smo omahovali, a prispela nam je pomoč in oblast je končno vendarle spoznala naše čiste misli in namene — ter nam jo dovolila — Nikar ne mislite gospodje pri politični oblasti, da se bo v naših prostorih gojilo kaj protidržavnega, nič kaj takega ne boste opazili med nami, pač pa samo izobraževalno delo. To je naš cilj in naš namen.

Ustanovilo se je društvo brez hrupa in šuma. Čisto mirno in složno smo si izvolili predsednika in ostalo ter se poprijeli dela. Že prve dneve se jih je vpisalo čez 40 članov a sedaj jih je že čez 80. Lepo število je to, pa če se pomisli, da to so samo mladi ljudje — fantje in dekleta — sam cvet — našega kraja, se človeku radostno nasmeje srce, ko vidi toliko mladine zbrane. Lepo je gledati te mladeniče in dekleta, ki so ponosni na svojo stavbo in se ob društvenih večerih v velikem številu zbirajo okrog nje — kakor mravlje okrog svoje kraljice — ter prebirajo različne knjige in časopise. Red in mir vladata v teh prostorih — tu je vse čisto, snažno in okusno — tu ne slišiš onega hrupa in ne vidiš nikjer onega prisiljenega občevanja med člani. Tu so si vsi enaki — pravi bratje in sestre so. Društvo, ki ima takšne člane mora živeti in prihodnost je njegova.

PREGARJE.

30. 12. pret. l. je prihrumelo na Pregarje več kr. orožnikov in na čelu jim sam gosc. marescialo. Glave smo stikali drug k drugemu in povpraševali smo se, kaj neki to pomeni. Eni so ugibali, da so prišli gori zaradi g. it. učitelja, ker so ga tožili kako pretepa učence in žuga z — nožem mirnim ljudem, drugi so sploh vse kaj drugega mislili. Izvedeli smo, da so poizvedovali po osebah, ki so pozno ponoči streljali.

Gosc. marescialo ima dober nos — pa je gotovo one paglavce zasledil. Radovedni smo ali je še kaj drugega izvohal. Ako ni, mu pa na uho prišepnemo: Da se nočni mir kali, je največkrat kriv Dekleva, zaupnik, ki mnogokrat pozabi pogledati na uro dne 27. 12. — (na 28). — Kozarci so žvenketali, ko je ura kazala eno čez polnoči. No, to naj ostane tajno.

DNEVNE NOVICE

Nikolaj Nikolajevič umira

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, vrhovni poveljnik ruske vojske v začetku svetovne vojne, sedaj v Parizu, je nevarno zbolel ter se vsak trenutek pričakuje njegova smrt.

Odgoditev sovjetskih volitev

Iz Moskve poročajo, da je vlada odgodila volitve v sovjetu do jeseni. Odgovori so tudi redni občni zbori sovetov v Moskvi in Leningradu. Odgoditev je v zvezi z nasprotstvi, ki so se pojavila na moskovskem kongresu.

Kratka karjera

Bivši min. predsednik črnogorske vlade Jovan Plamenac, ki je bil jugoslovanski vladni precej neprijeten radi svoje odmetniške akcije je bil prav »fino« napravljen neškodljivim: imenovan je bil za kr. poslanika I. razreda v Prazi, ampak takoj z drugim ukazom dan vladi na razpoloženje.

Jugoslovanski sport

V predzadnji številki smo obljubili našim čitateljem, da jih obvestimo o končnem uspehu nogometnega kluba »Hajduk«. Hajdukovsko moštvo je zahtevalo revanžno tekmo proti Kairu, kar pa so egiptovski nogometaši odklonili. Radi tega je Hajduk nastopil le v revanžni tekmi proti Aleksandriji in jo tolkel s 3 : 2. Občinstva je bilo do 10.000. S to tekmo je Hajduk zaključil letošnjo egiptovsko turnejo. Od šest iger je dobil 3, izgubil dve, neodločna ena! Goalska razlika 13 : 12 za Hajduka. Hajduk ne igra letos na Malti, niti v Italiji, marveč se vrača preko Trsta direktno v Split, kjer mu pristaši pripravljajo navdušen sprejem.

Smejte se!

Postojnska Čitalnica je naročila v Milanu neko revijo. Revija je prišla na naslov: »Maródna Čitalnica ved. Postojni, Postumia«. To pomeni po naše: Bolna Čitalnica vdova Postojni v Postojni.

70-letnica rojstva Antona Aškerc.

Tiho in neopaženo gredo danes mimo nas vsi pomembni spomini. Čas, v katerem živimo je tako prožet z gmotnimi interesi posameznikov in skupnosti, da kar mehanično pozabljamo na preteklost in njene vrednote, ki so koncem koncev vendarle podlaga našega življenja.

Anton Aškerc se je rodil v Globokem blizu Rimskih toplic na Štajerskem, 9. januarja 1856. Postal je mašnik, a potem je slekel duhovniško suknjo in je služboval kot arhivar pri ljubljanskem magistratu do smrti. Umrli je zadet od kapi dne 10. junija 1912.

Bil je slovstvenik, ki je temeljito in močito opravil svojo nalogo. Govoril je kakor je mislil; zavijal, skrival ni ničesar. Bil je mož, ki bi mu v današnjih razmerah zaman iskali para. Tudi svoje politično prepričanje je izpovedoval javno brez strahopetnosti. Tudi v tem pogledu prednjači današnji generaciji. Več Aškercovega duha v naše vrste! bi moralo biti geslo vsakogar, ki želi boljše bodočnosti nas vseh.

Tovarna falzifikatov jugoslovanskih novčanic — odkrita.

V Duisburgu na Nemškem so končno odkrili »tovarno«, kjer so tiskali fasilicirane jugoslovanske ti-sočinarske bankovce. Aretirali so že par teh ptičev, preiskava se pa nadaljuje.

Tudi drugod...

Istočasno ko svet zanima in diplomate razburja madžarski škandal, prihajajo vesti, da so tudi drugod prišli na sled raznim falzifikatorsk. aferam. Tako so razni tiči dali tiskati portugalske, španske in angleške bankovce ter jih razpečavali.

Čudno, istočasno in na vseh koncih. Gotovo je kaka mednarodna družba z omejeno zavezo vmes.

Sneg in burja.

Po dvadnevem divjanju tržaške burje je včeraj popoldne pozno začel naletavati droben sneg. Burja je plesala s snežinkami in cesta je izumrla. Na cesti si sreča gotovo samo onega, ki je res neobhodno moral biti zunaj po opravkih. Mraz je, zebe a burja tuli. In bogve koliko ljudi trese tudi v notranjosti...

IZ BORŠTA.

Naše pevsko društvo «Slovenec» je nameravalo prirediti Silvestrov večer. V ta namen smo se že dalj časa vadili v petju, naštudirali dve enodejanski, deklamacije in šaljni prizori bi spopolnili program. Že v naprej smo se veselili lepega večera, v katerem smo želeli vsaj za hip pozabiti vsakdanje skrbi in težave ter se primerno posloviti od starega leta in si eden drugemu želeli vse najboljše v novem.

Vložili smo pravočasno na pristojno mesto potrebno prošnjo za dovoljenje in trdno upali, da bo ista ugodno rešena. Varali smo se. Naš g. občinski komisar je smatral za primerno, da nam pokaže svojo naklonjenost in nam odreče svoje dovoljenje, ob čem smo se mu v srce zasmilili in ponujal nam je — ples. Seveda pod gotovimi pogoji, katere bi on diktiral. Mi pa smo njegovo «prijazno» ponudbo odklonili in tako smo praznovali Silvestrovo le s prosto zabavo v gradu pri Borštu, t. j. v navadni in javni gostilniški dvorani. Zapeli smo nekaj naših nedolžnih pesmic, parkrat se tudi zavrteli, o polnoči smo si iskreno voščili eden drugemu vse najboljše. Nikar se nas ne bojte, g. obč. komisar, saj smo samo mislili — govoranc ni bilo nikakih, — saj niso potrebne. —L—

PODGORA.

Naša vas je vedno nekako središče različnih zanimivosti neredko se zgrade tudi pretepi, kakor povsod, kjer je več strank. Zadnje čase ni bilo sicer na dnevnem redu takihle zanimivosti, zato pa so se v nedeljo ponoči, potem ko so zaprli kavarno Cecut-ta, stopili pred isto njeni zadnji gosti, kakor smo doznali, 27-letni Anton Calligaris in njegov brat Josip, 24-letni, oba člana fašistovske stranke, s 23-letnim Antonom Kogojem in 22-letnim Albertom Ipavcem, baje komunisti. Kaj jih je dovedlo do pretepa, ni znano, znano pa je dejstvo, da je bil pozvan po polnoči zeleni križ, ki je odpeljal v bolnišnico brata Calligaris, katerih starejši je precej resno ranjen. Še isto noč je bil aretiran Ipavec in odpeljan na orožniško postajo, drugo jutro pa so aretirali tudi Kogoj. Na orožniški postaji so jih zaslišali in ju drugo jutro odpeljali v goriške zapore, kjer čakajo obsodbe.

BAČ NA PIVKI.

Na Štefanovo sem prišel po opravkih na Bač. Po dovršenih opravkih sem se hotel odpraviti domov, ko slučajno zvem, da bodo igrali «Užitkarje». Sklenem, da ostanem. Vesel sem bil igre. Dvorana zasedena do zadnjega kotička, iz česar sklepam, da stremi ljudstvo za izobrazbo. Kritizirati moram le obnašanje poslušalcev. Ni na mestu govorjenje, smejanje, kajenje in pokrite glave med predstavo. Ta čas mora vladati grobna tišina.

Nekateri igralci so prvič igrali. Čeravno so bili prvič na odru, so dobro igrali in pozna se jim, da imajo pogum in vero v bodočnost. Zenin Peter je malo pretiho izgovarjal, včasih ga ni bilo mogoče razumeti. Tudi tri ženske — sosedice — niso prav pravilno izpeljale svojih vlog. Da se lahko popravi. Vsa čast pa nevesti Franci, mešetarju in užitkarju, ki so tolažili dobro svoje vloge.

Čast pevskemu zboru, ki je eden izvrstnih. S svojim nastopom je pokazal, da lahko tekmuje z vsakim drugim zborom. Le pogum fantje in dekleta, da pokažete narodu kaj zamore vztrajnost.

IZ OSPA.

Naša srenja je «izvolila» v pret. l. dva nova predstojnika, vaškega načelnika in svetovaleca. Nič jima ne oprekamo, nasprotno celo pohvalili jih bomo radi nekaterih ukrepov.

Ni bilo vedno tako. Treba previdno gospodariti z imetjem. Kako je z vodovodom javsem znano. Imeli smo 800 lir stroškov, a voda še ni pritekla po ceveh, za katere je inženir izdelal načrte. To je bilo 1924. In l. 1923, ko smo se zjediniili, da zaprosimo za vknjižbo skupne posesti na imena upravičencev. Upri sta se dva in stvar je padla v vodo.

Pričakujemo z vso gotovostjo, da bodo novopostavljeni vaški predpostavljeni znali urediti to nujno vprašanje v zadovoljnost opravičencev na mestih, kjer je treba tako ureditev zahtevati.

VRTOJBA.

Menda je ni kmalu daleč okrog občine, ki bi toliko trpela radi tatov. Ni ga tedna, da bi nas ne obiskali in vedno imajo srečo, vedno imajo uspeh. V štirinajstih dneh so okradli

našega g. učitelja Zorna in družino Travan. Prvi pogreša pet, druga pa celo petnajst kokoši. Zadnjo soboto po noči so se spravili na gostilne in trgovine. Vdovi Batistič so odnesli salame, maslo, kruh, ledetino (jolic), katero so snedli pri trgovcu Batističu na dvorišču, ki so ga tudi obiskali. Pri tem pa niso imeli toliko sreče kakor pri gostilničarki Batistič, ker jih je bil pravočasno pregnal, ni pa mogel zabraniti, da bi ne bila z njimi izginila tudi večja količina kave. Tatovi, ki obiskujejo Vrtobjo, niso izbirčni. Kar dobe, gre z njimi. Zdaj pisalni stroj iz občinske hiše, zdaj kokoši, zdaj črevlji, zdaj jedila. Naši posestniki se že menijo, kako se rešiti te tatinske nadloge. Nekateri so za kompromis z njimi, češ, vsak gospodar naj da enkrat za vse leto karkoli, samo das e s tem odkupi in da bo potem varen, drugi tovi še skopce ukradli, četrti so prepričani, da bi ovadba pristojnim oblastim odpomogla tej nadlegi. Kako se bo razvila vsa zadeva drugi teden, bomo že še poročali.

IZ TINJANA.

Že pred tremi leti smo v naši vasi postavili vaškim načelnikom nekega Zajca. Ta čas smo imeli do moža zupanje. Zdelo se je, da bo vodil srenjske posle po želji ljudstva, v resnici pa je začel Zajc obračati «bandiro» in danes uživa skoro pri vseh vaščanih nezaupanje. Mož pa je le tisti, ki ostane vedno in povsod zvest, trden, neomahljiv značaj. Človek, ki je danes eno, jutri drugo: je pol tiča pol miši. Takih mož pa ne čemo več na čelu naše vasi. Mi dobro znamo, da nimajo do takih mož zupanja niti Italijani. Zato se obračamo s prošnjo do novega obč. komisarja v Dekaniji, da postavi za zastopnika naše vasi takega moža, ki bo užival spoštovanje, ugled in zupanje.

S strahom čitamo tudi pri nas, da bodo na šolah slovenske ure odpravljene. Skoraj ne verujemo v to. Imamo gospodično učiteljico Blažič, s katero smo prav zadovoljni. Pridna je, vestna, delavna, res, prava naslednica gospodične Angele Cendem. Skrbni za naše otroke, da bi se kaj naučili. Dal Bog, da bi ostala vedno med nami.

Tudi mi Tinjanci smo se spomnili naših tržaških ubožnih otrok. Krompir, ki je glavni kmetijski pridelek je bil letos tako pičel, da ne zmoremo zbrati velike količine, kljub temu so naši zavedni vaščani nabrali za «Šolsko društvo» 20 kg krompirja in 3 kg fižola. Hvala g. A. Žerbo, ki se je za to potrudil.

IZ ŠTJAKA.

Na otroško — neumni dopis v «Goriški Straži» z dne 30. 12. 1925., v katerem «neko izmed 300 njih» napada mojo čast, odgovarjam za sedaj prav kratko.

Dopisnik naj se v bodoče podpiše s polnim imenom, ker mu bom šele potem odgovarjal in razkrinkal do brote njegove klike in vso štjaško zgodovino, da bodo dopisnik in njegova družba kar strmeli, drugače ga smatram edino za podlega obrekovalca in lažnjivca. — Ivan Počkar. s. r.

Op. ur.: Sprejeli smo to notico s prešnjo, da jo priobčimo. Nasprotiva, ki so nastala med podpisanim in nasprotnikom so nam znana že iz drugega našega časopisja. Priobčujemo, ker tudi mi želimo čiščenja in bistrenja. Prostora ne odrekamo nikomur. Borba je znak življenja, toda biti mora osnovana na idejnih temeljih, nikakor pa ne iz osebnih vzrokov. Za tako borbo ni mesta v našem listu, a tudi narod jo gotovo obsoja. Dostojnosti treba povsod, največ pa v javni borbi za ideale.

IZ RICMANJ.

V noči od sobote na nedeljo so vdrli v našo cerkev tatovi. Šli so skozi zvonik na kar so se od tu spuстили po vrvi, ki so jo odrezali od velikega zvona v cerkev. Odnegli so moštranco, kelih, dragocen plašč in drugo. O tatovih ni duha ne sluha. Pred prazniki so tatovi zvrtili občinsko blagajno v Dolini in odnesli 3400 L.

Ti so bili «nobel». Baje so se pripe-ljali z «rudečim» iz Trsta.

IZ MAREZIG.

Z ozirom na zadnji dopis iz Marezig v «Novicah» hočem povedati svoje mnenje. V zadnjem dopisu ni bilo vse povsem točno, zato hočem popraviti in dostaviti.

Pripravil nam je naš g. župnik Požar za božične praznike nekega Don Petra, Italijana iz Kopra, da bi opravljal cerkvena

opravila. Ko je bil neki dijak pooblaščen od g. župnika, da mu pokaže kako ima opravljati svojo nalogo po tukajšnjih običajih, ter da ga malo nauči čitati slovenski, ker pri nas hvala Bogu imamo v cerkvi še vse kakor nekaj, je tisti «veliki mož» malomarno nekaj navodil sprejel, druge pa kratkoma lo odklonil, češ: to je preveč. Takoj pa, ko je prišel v Marezige, mu je povedal mežnar Babič, kakšni so tukaj običaji, medtem tudi to, da v cerkvi pojem slovenski in, da se bo moral naučiti čitati evangelij in druge cerkvene molitvice. Ko je tisti «veliki mož» glišal, da bodo peli v slovenskem jeziku se je hudoval na mežnarja, da to ne bi smelo biti in tudi cerkev ne bi smela tega dovoliti. Gospod! pri nas je takol če pa Vi ne marate poslušati slovenskega petja se lahko povrnete od koder ste prišli. Vi ste prišli k nam, da nas učite božjo besedo, ravnanje se po Kristusovih naukih. Ob vsakem prazniku je naše ljudstvo vajeno slišati evangelij v svojem jeziku, sedaj pa, ko so bili največji prazniki, ga ni slišalo. Pred polnočno mašo je tisti «veliki mož» zapel: «Te Deum laudamus». Mi pa odgovarjamo: «Hvala bod' Gospod' Bogu...» Po končani pesmi je nadaljeval latinsko in počakal, da mu pevci odgovarjajo, ko pa je videl, da čaka zastoni, si je sam odgovarjal. Med sv. mašo so pevci brez ozira na tistega, ki je prišel duše pohuševati, namesto poboljšat, peli slovensko mašo kakor so jo peli nekaj pred vojno na velike praznike. In razlivala seje tista krasna melodija slovenske pesmi po cerkvi, tako sladka in mlo doneča. Isto pri slovesni maši ob 10h in pri blagoslovu popoldne; tako tudi drugi in tretji dan. On po latinsko — pevci po slovensko ali nič. Toda žalostno: pred oltarjem je stal tisti, ki ni razumel nas in mi tudi ne njega. Zato niso bili prav veseli prazniki in ljudstvo je godrnjalo.

Ker govorimo o cerkvenih ceremonijah, naj povem ti tudi mnenje cele naše fare, ki se suče okoli g. župnika Požarja. Opozorjamo ga, naj se odloči ali na levo ali na desno. Dovolj je vleči ljudi za nos in naj bo enkrat konec obljubam, ker čas je, da se izpolni. Do sedaj smo molčali, sedaj ne molčimo več. Božični prazniki naj ostanejo g. župniku na duši. Naj se ne godi za nobene več tako.

O plesih se ne bom prepiral z nobenim, povem samo to, da naši možakarji nimajo opraviti ničesar ne s plesi, ne s pretepi. Njihovo čast branim, ker v moji trditvi je resnica.

Domačin.

IZ DOLINE.

Kakor vsako leto, tako so se tudi letos na praznik sv. Treh kraljev zbrali cerkveni pevci, da obnovijo pogodbo za nadaljno cerkveno petje. Prepevali so lepe slovenske narodne pesmi in se veselili. Toda pravega veselja le ni bilo. Bili so, kakor ovce brez pastirja. Nekaj je manjkalo; manjkal je pok. gospod Josip Pangerc. Ni ga bilo med nami, njegovo truplo trohni v črni domači zemlji, katero je pokojnik ljubil nad vse. Ni ga več! Umrl je! Njegov duh pa še vedno živi med nami. Da dostojno počastimo njegov spomin je na predlog g. Samca Martina nabrala gospodična Marija Štranj znesek L 220.— in sicer za postavitev spomenika. Darovali so po 10 lir: Samec Martin št. 107, Vodopivec Josip št. 104, Sancin Ivan št. 7, Prašelj Josip št. 62, Prašelj Josip št. 190, družina Pangerc št. 69. — Po 5 lir so darovali: Štranj Marija št. 175, Slavec Angela št. 89, Slavec Karla št. 88, Sancin Ivanka št. 112, Ota Josika št. 127, Štranj Avgusta št. 1, Samec Milka št. 10, Štranj Andrej št. 74, Ota Ignac št. 58, Kos Marij št. 48, Božič Ivan št. 22, Mejak Ivan št. 109, Mahnič Josip št. 174, Samec Martin št. 17, Prašelj Ivan št. 142, Kojančič Ivan št. 42, Vodopivec Stefan št. 128, Prašelj Angel št. 142, Ogrin Anton št. 90, Novak Anton št. 214, Prašelj Maks št. 37, Sancin Josip št. 95, Samec Josip št. 75, Klav-bjan Anton št. 105, Lovriha Josip št. 133, Sancin Dragotin št. 7, Štranj Ivan št. 86, Sancin Ivan št. 92, Vodopivec Albin št. 40. — Manjših darov se je nabralo za 15 lir. Skupaj 220.— lir. — Nadalje je poslal gosp. širca Andrej od Sv. Ane pri Trstu 15 lir. Vsem darovalcem najsrčnejša hvala. Nadalje narove sprejema blagajnik odbora Ivan Sancin Dolina 92 S. Dorligo.

BAZOVICA.

Pred kratkim časom se je ustanovilo v Bazovici Mladinsko društvo «Zarja». Društvo si je precej po ustanovitvi pridobilo med vaščani velike simpatije. Stariši so uvideli kakšne koristi daje mladini Mlad. Društvo, ter so z veseljem začeli pošiljati svoje hčere in sinove vanj. Število članstva je dan na dan rastle in danes šteje društvo okoli 80 (osemdeset) samo rednih članov. Društvo je začelo napredovati.

Dne 3. januarja je Mlad. dr. «Zarja» pokazalo, česar je zmožno in kaj vse zna. Društvo je priredilo svojo prvo veselico, katere je uspela sijajno. Mladina v Bazovici je prvič pokazala, da ji ni samo do navadne brezbriznosti v katero bi se kmalu popolnoma vdala ter da ji je tudi do napredka. Prvič je pokazala mladina svoje simpatije do svojega društva omladinskega, katerega visoko ceni.

Vesela se je imela vršiti na Silvestrov večer. Ker prošnje, odnosno dovoljenja ni bilo še v rokah, je odpadla na veliko žalost cele vasi. Vse je bilo obupano in žalostno, večina mladine je ostalo doma od same žalosti. Tako žalostnega Silvestrovega večera ni še bilo, kakor je bil leta 1925. — Šele v nedeljo je prišlo dovoljenje, toda z okrajšanim programom. Vsa mladina, cela vas bila je opojena z radostjo. Vse je hotelo videti prvo prireditev mladine bazoviške. Program je okrašan s črtanjem pevskih točk in deklamacij. Ostala je samo igra in razgovor. Kljub temu da program je bil okrašan, je bila dvorana, bolje reči cvetličnjak ker bilo je vse v cvetju in zelenju, na-

bito polna. Prireditelj je bila otvorena s sviranjem koračnice «Mladi Tamburaši» od strani tamburaškega odseka M. D. Z.

Ob velikem aplavzu s strani do solz gahnjenega in navdušenega občinstva, dvignilo se je zaigrinjalno in začela je predstava «Lazi zdravnik», dvodejanka, katero so igrali člani dramatičnega odseka M. D. «Zarja». O vsakem igralcu posebej ni potrebno pisati, hvaliti in kritikovati.

Med prvim in drugim dejanjem se je vršil razgovor (Oton Župančič), kateri je tudi lepo uspel. Samo sin ni bil na svojem mestu, kakor prejšnje leto. Letos je bil malo preveč razporežen. Mati pa kot prvič nastopajoča na odru, bila je na mestu. Po igri je takorekoč bilo končano. Začela se je prosta zabava. Bil je še srečolov in šaljiva pošta. Mladina in občinstvo je šla domov s srcem napolnjenim z zadovoljstvom.

Mladina v Bazovici zasluži, da nosi svoje ime «Zarja». Pod «Zarjo» naj prihiiti vsa mladina, ki hrepeni po napredku in katera hoče priti do izobrazbe in hoče res postati izobrazena mladina.

Vsem, ki so društvu pripomogli do uspeha bodisi z nasveti ali pa z drugimi pripomočki, naj bo na tem mestu izrečena pri-srčna zahvala.

Mladina, Tebi pa kličem naprej!
Omladinski zdravo. —anc.

Gospodarske novice

Kletarstvo

O motnosti vina.

Po naših krajih se letos skoraj povsod pojavlja ta vinska napaka. Govoril sem z mnogimi našimi kletarji iz Istre, kateri pripovedujejo, da imajo letos njihova vina bolj motno barvo, čeprav so drugače dobrega okusa in zdrava. Poskusili so vino pretočiti, a jim ni nič koristilo, nasprotno, da jim je postalo vino še za nekoliko bolj motno. Najbolj se pojavlja motnost pri belih vinih.

Od kod prihaja ta vinska napaka? Prvi vzrok motnosti vina bi bil ne-popolna dozorelost grozdja, gnjilo in pokvarjeno grozdje pomešamo med zdravo in od peronospor napadeno grozdje in nepopolno povreli mošt.

Ker imam pred seboj ravnokar članek, iz «Gospodarskih Novin» izhajajočih v Splitu o motnosti vina, katera napaka se pojavlja v veliki množini tudi v tankajšnjih primorskih krajih, ga hočem tu priobčiti. Članek se glasi:

«Po nekaterih krajih primorja o-sobito na Visu in Hvaru se letos pogostokrat pojavlja, da vino, dočim je v sodu popolnoma zdravo in bistro, — ko se ga natoči in pride v dotiko s zrakom menja barvo in se moti. Večkrat nastane ta vinska napaka takoj, ali pa po preteku nekoliko ur. Sprememba barve se opazi vedno na površini, katera se počasi širi proti dnu posode. V kozarcu takega vina se opazi tenka motnost podobna oblaku praha, ki kroži naokoli. Napaka se pojavlja navadno pri belih, včasih tudi pri črnih vinih.

Vina napravljena iz gnjilega, pokvarjenega in peronosporiziranega grozdja so nagnjena tej bolezni, ako se niso pripravljala z dodajanjem bisulfitu ob vrenju mošta.

Najbolje zdravilo proti tej vinski napaki je žvepleni dim (žvepleni dioksid). Da se prepreči ta napaka je treba dodati v vino, katero je podvrženo motnosti 10 gramov bisulfitu na vsak hl vina.

Vino, katero se je vsled delovanja te napake povsem zmotilo je treba pretočiti in ga pri tem dobro prezračiti. Po pretakanju je dodati na vsak hl po 10 gramov bisulfitu. Ako se vino po preteku 10—15 dni ni izbi-strilo, ga je treba očistiti s kazeino ali želatino in nato ponovno pretočiti.

Nadejamo se, da bodo ti neugodni pojavi prihodnje leto prisilili vsakogar, da doda moštu bisulfit, ker onemu, kateri je opravljal vrenje z bisulfitom, temu se vino ne moti.»

Kakor je iz tega članka «Gospodarskih Novin» razvidno, se ta bolezen pojavlja tudi v Jugoslovanskem primorju v precejšnji množini in priznati moram, iz pripovedovanja nekaterih kletarjev, ki so letos rabili ob vrenju mošta bisulfit in žvepleni amonijev fosfat, da so njihova vina čista in brez te napake.

R. C.

KDOR bi imel na prodaj dobro rezal-nico za rezanje živinske krme, naj sporoči naši upravi z navedbo cene.

ORKESTRON, dva valjarja, 16 ko-madov, se proda. Naslov pri uprav-ništvu «Novic».

KONTROLNA blagajna, 999, skoro nova, se proda. Naslov pri uprav-ništvu «Novic».

DAROVI.

Ob priliki odhodnice g. učitelja Brceta iz Boljunca se je na predlog g. Mihaela Maver nabralo za «Šolsko društvo» L 107 in 11 Dinarijev 50 para.

Na mesto venca pok. Francu Ostan iz ovca, daruje g. Maks Maklavič L 100.— «Šolskemu društvu».

Gospodarsko društvo na Proseku daruje L 50.— «Šolskemu društvu».

Darovalcem srčna hvala!

Spominjajte se «Šolskega društva» ob vsaki veseli in žalostni priliki.

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIČ.

Trocca mrtvaški predmeti, fotografije na porcelanu, pogrebna oprema, cene nizke: pri Šentjakovski cerkvi v via dell' Istria.

Zobozdravnik Dr. D. SARDOČ

špecialist za ustne
in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira

v TRSTU

Via Imbriani 16/1. (prej Via S. Giovanni)
od 9—12 in od 3—7 ure

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

Špecialist za ustne
in zobne bolezni.

Ordinira

v GORICI na Travniku 5. II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

Najvišje cene plačujem za
Kože
kun, zlatič, lisic

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krtov
divjih in domačih zajcev

D. Windsbach, Trst

Via Cesare Battisti 10, II. nad., vrata 16.

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

ŠEPETAVEC MARIJA IDRIJA

priporoča cenjenemu občinstvu svojo
zalogo pristnega vipavskega in istrskega
vina. Dobra domača kuhinja.

Razpolaga z dvoriščem za shrambo
vozov in s hlevom za 30 glav živine.
Točna postrežba. Točna postrežba.

Žepni koledar

VEDEŽ

za leto 1926

se dobiva po L 4.—
pri založništvu v Knji-
garni - papirnici Štoka
d. z. o.

Trst, Via Milano 37.

V Gorici in pri vseh
trgovcih na deželi.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezni in
operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetič-
nega vnetja vršcev.

Alojzij Kobal, Idrija

priporoča svojo

svojo bogato zalogo pristnega
vipavskega in istrskega

VINA

Na drobno. Na debelo.

Zobozdravniški ambulatorij v Trstu

ulica Sette Fontane 6

posluje ob delavnikih od 9—12
in od 15—19 ure.

Ljudske cene.

IVAN KRŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše
kuhinjske in druge hišne
potrebščine

Iz aluminija, steklovine, lesa, emajlirane
prsti itd. CENE NIZKE.
TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Ant. Koren nasl. Gorica

Gorica, ul. Carducci (pr. Gosp. ul.)

BOGATA ZALOGA

porcelana, stekla, šip in vseh ku-
hinjskih potrebščin.

Na debelo. Na drobno.

Josip Klun

trgovina porcelanastih predmetov
TRST, ulica Mazzini št. 40 (prej
ulica Nuova). Skladišča: Piazza Scor-
cola št. 1 in v prosti luki-skladišče
št. 6, I. - Telefon 29-84. B.
Velika izbira porcelana, gline, stekla
emajliranih in aluminijastih kuhinjskih
posod in bogata izbira PREDMETOV
ZA POROČNA DARILA.

Izključna prodaja cilindrov za luči št. 3,
5, 8, 11. na debelo za Trst, Furlanijo, Istro in
Dalmacijo iz najčistejšega kristaliziranega
stekla. Cilindri oviti v kartonastih škatljah
mesto v slami. Cene brez konkurence.

FARMACIA CASTELLANOVICH

„All' Alabarda“

TRIESTE, Via dei Giuliani 42

priporoča cenjenemu občinstvu
sledede specialitete:

Emulzija ribjega olja z hipofosfiti,
pripravljena z modernim strojem Stein-
bucha, posebno priporočljiva za rahitične
otroke in za otroke slabotne konstitu-
cije. — Cena Lir 9.— steklenica.
Ferrol-železno vino proti malo- in
bledokrvnosti, reguliranje menstruacije
(belo perilo).
Prsni sirup izvrsten proti kašlju in za-
nemarjenim, kroničnim bronhitam.
Balzamično mazilo „ALABARDA“ za
abscese in rane splošne.
Nevroil proti glavobolu in zobobolu.
Razpolaga tudi z vsemi pripravami za zdravljenje ž. vine.

G. PIKEL

POSTOJNA

Trgovina z mešanim blagom,
železnino in steklom na drobno
in debelo.

MILAN KUTIN

trgovina jestvin in kolonijalnega
blagu na debelo in drobno

POSTOJNA

Prva parna pekarna. — Porcelan.
Železnina. — Zastopstvo petro-
leja, kvasa ter Portland-cementa itd.

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljšo istrsko in vipavsko vino ter kraški teran. — Vedno sveže Dre-
herjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

ODLIKOVANA TVRDKA

IVAN TEMIL, GORICA

ul. Carducci 6. - Podružnica: Corso G. Verdi 40

V delavnici so nameščeni delavnici-specialisti za brusarska dela, kakor tudi za
popravljanje vseh operacijskih predmetov itd.

Prodaja tudi toaletne predmete

V zalogi najboljši, pristni garantirani kamni-osle bergamaske za brušenje
kos. — Delavnica na električno gonilno silo. — BOGATA IZBERA vsakovrstnih
nožev, škarij in sploh vsek rezil. — POSEBNOST: Žepne električne žarnice iz
najboljših tovarov. — Za izvršena dela jamči.

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in
belgijske puške se vdohe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA — Piazza Cavour 9 — GORICA

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo
cenó a vendar lepo,
ta bo pomislil malo,
ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“,
ki v Trstu vsem od kraja
— ubožcu al' bogatinu —
najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo
L 48.—

Čevlji za delo
L 48.—

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Tvrdka ustanovljena l. 1898. na Goriškem Tvrdka ustanovljena l. 1898.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do
najbolj luksurjoznih. — Cene zmerne. — Solidna izdelava.
Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)